

Eindrapportage PROVES

Vrijwillig Machtigen

Proof of Concept 2021

8 februari 2022

Versie: 1.0

Martijn Mallie, Johan Hobelman, Floris Horst, Carlos Villa Baars

Managementsamenvatting – context PoC

Vrijwillig Machtigen

Bij machtigen verleent de gebruiker (de vertegenwoordigde) een vertegenwoordigingsbevoegdheid aan een ander (de vertegenwoordiger) om namens de gebruiker bepaalde rechtshandelingen te verrichten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vrijwillig machtigen en wettelijke vertegenwoordiging.

- Bij vrijwillig machtigen wijst de gebruiker iemand aan als vertegenwoordiger
- Bij wettelijke vertegenwoordiging kan iemand alleen worden gemachtigd als er sprake is van een rechtsrelatie, zoals ouder-kind

Op het moment van publiceren van deze rapportage wordt alleen vrijwillig machtigen ondersteund binnen het MedMij afsprakenstelsel. Dit is dan ook de scope van deze PoC.

Uitdaging

Ten tijde van de PoC was er in de context van MedMij nog geen volledige uitwerking van vrijwillig machtigen. Binnen het MedMij afsprakenstelsel was vrijwillig machtigen nog niet opgenomen.

Doelstellingen

De doelstellingen van de PoC Vrijwillig Machtigen zijn:

1. Het theoretisch uitwerken en evalueren van vrijwillig machtigen binnen het MedMij afsprakenstelsel
2. Het technisch beproeven van de theoretische uitwerking van vrijwillig machtigen binnen het MedMij Afsprakenstelsel middels DigiD Machtigen (via ToegangsVerleningService (TVS))
3. Eerste bevindingen vanuit de theoretische uitwerking en technische beproeving beschikbaar stellen voorafgaand aan de release van MedMij Afsprakenstelsel versie 1.5.0.

Aanpak

Tijdens de PoC is de volgende aanpak gehanteerd:

1. Theoretische uitwerking van twee oplossingsrichtingen
2. Keuze oplossingsrichting aan de hand van evaluatiecriteria
3. Technische realisatie van de voorkeursoplossingsrichting
4. Opgedane bevindingen meenemen in release Afsprakenstelsel 1.5.0

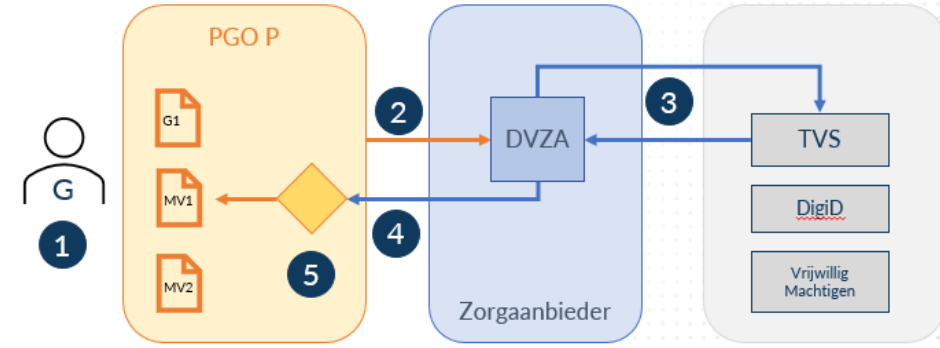
Managementsamenvatting – oplossingsrichtingen

Oplossingsrichting 1

In oplossing 1 onderhoudt de vertegenwoordiger meerdere dossiers, waaronder die van de vertegenwoordigde. Bij de start van het verzamelen van gegevens geeft de vertegenwoordiger aan dat er gegevens namens de vertegenwoordigde worden verzameld. Tijdens het verzamelen wordt de vertegenwoordiger gevraagd om zich te identificeren middels DigiD-inlog via zijn/haar eigen DigiD. Via ToegangVerleningService (TVS) wordt gecontroleerd of de vertegenwoordiger daadwerkelijk is gemachtigd. Dit is versimpeld weergegeven in figuur 1.

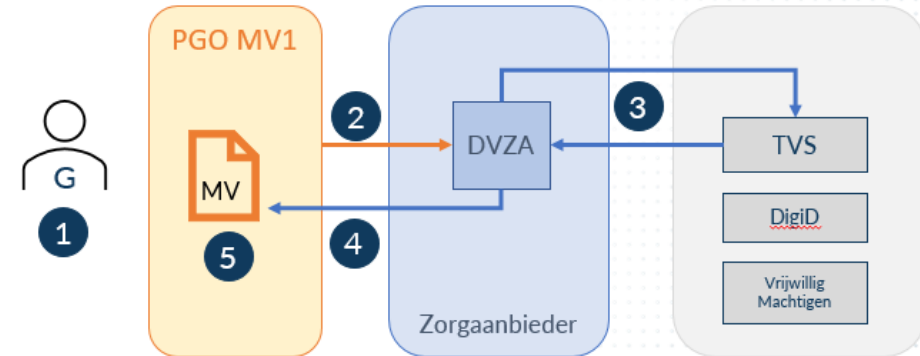
Oplossingsrichting 2 (voorkeursoplossing en technisch beproefd)

In de voorkeursoplossingsrichting 2 verzamelt de vertegenwoordiger namens de vertegenwoordigde gegevens direct in de PGO van de vertegenwoordigde. Er zijn voor PGO's meerdere mogelijkheden om dit te realiseren. In casu PoC is gebruik gemaakt van entiteiten waarbij de vertegenwoordigde de vertegenwoordiger kan benoemen als vriend, waardoor de vertegenwoordiger gegevens kan verzamelen namens de vertegenwoordigde. Oplossingsrichting 2 is versimpeld weergegeven in figuur 2.

Figuur 1. Flow oplossingsrichting 1

G = vertegenwoordiger (gemachtigde); MV = vertegenwoordigde (machtigingsverlener)

Figuur 2. Flow oplossingsrichting 2

G = vertegenwoordiger (gemachtigde); MV = vertegenwoordigde (machtigingsverlener)

Managementsamenvatting - resultaten

Succesvolle evaluatie verschillende oplossingsrichtingen voor vrijwillig machtigen

In samenwerking met leveranciers zijn twee oplossingsrichtingen voor vrijwillig machtigen uitgedacht. Vrijwillig machtigen was nog niet opgenomen in MedMij afsprakenstelsel 1.4.0. De PoC en input van leveranciers heeft verdere invulling gegeven aan de release van MedMij afsprakenstelsel 1.5.0.

Succesvolle realisatie en beproeving van oplossingsrichting 2

In oplossingsrichting 2 kan de vertegenwoordiger namens de vertegenwoordigde gegevens verzamelen in de PGO van de vertegenwoordigde. Deze oplossing bouwt voort op de machtigingsvoorzieningen van DigiD, waardoor wijzigen duidelijk zijn en de performance goed. Wanneer meerdere mantelzorgers zijn gemachtigd, dan zien de mantelzorgers van elkaar wat er verzameld is.

Ondanks dat oplossingsrichting 2 voortbouwt op bestaande machtigingsvoorzieningen van DigiD, moeten de DVP en DVZA een extra functionaliteit inbouwen

De functionaliteit bouwt voort op bestaande machtigingsvoorzieningen van DigiD, waarbij de DVP en DVZA een extra functionaliteit moet inbouwen om de aansturing in keuze voor reguliere DigiD-inlog versus machtiging beschikbaar te stellen. Deze extra functionaliteit werkt alleen als de vertegenwoordiger geregistreerd staat bij het machtigingsregister (DigiD machtigen).

Oplossing is schaalbaar, waarbij gedacht kan worden aan het uitbreiden naar ouderlijk gezag en wettelijke vertegenwoordiging

Oplossingsrichting 2 wijzigt niks aan de machtigingsvoorzieningen van DigiD, waardoor andere vormen van vertegenwoordiging (zoals wettelijke vertegenwoordiging) in de toekomst ook middels oplossingsrichting 2 kunnen worden ingericht.

Inhoudsopgave

1. Context & doelstellingen	6
2. Aanpak & resultaten	8
3. Bevindingen & aanbevelingen	15
4. Bijlagen	20

Hoofdstuk 1

Context & doelstellingen

Context

Vrijwillig Machtigen

Bij machtigen verleent de gebruiker (vertegenwoordigde) een vertegenwoordigingsbevoegdheid aan een ander (de vertegenwoordiger) om namens de gebruiker bepaalde rechtshandelingen te verrichten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen vrijwillig machtigen en wettelijke vertegenwoordiging.

- Bij vrijwillig machtigen wijst de gebruiker iemand aan als vertegenwoordiger
- Bij wettelijke vertegenwoordiging kan iemand alleen worden gemachtigd als er sprake is van een rechtsrelatie, zoals ouder-kind

Op het moment van publiceren wordt alleen vrijwillig machtigen ondersteunt binnen het MedMij afsprakenstelsel.

Uitdaging

Ten tijde van de PoC was er in de context van MedMij nog geen volledige uitwerking van vrijwillig machtigen. Binnen het MedMij afsprakenstelsel was vrijwillig machtigen nog niet opgenomen.

Buiten scope

Wettelijke vertegenwoordiging is niet beproefd in de huidige PoC.

Doelstellingen

De doelstellingen van de PoC Vrijwillig Machtigen zijn:

1. Het theoretisch uitwerken en evalueren van vrijwillig machtigen binnen het MedMij afsprakenstelsel
2. Het technisch beproeven van de theoretische uitwerking van vrijwillig machtigen binnen het MedMij Afsprakenstelsel
3. Eerste bevindingen vanuit de theoretische uitwerking en technische beproeving beschikbaar stellen voorafgaand aan de release van MedMij Afsprakenstelsel versie 1.5.0.

PROVES

Sinds 2018 voert het programma PROVES technische beproevingen (Proof of Concepts) en gecontroleerde livegangen uit voor (onder andere) MedMij. Hiermee worden nieuwe gegevensdiensten en functionaliteiten van het afsprakenstelsel beproefd in de praktijk, worden (zorg)innovaties gecontroleerd live gebracht en wordt er bijgedragen aan het door ontwikkelen van het MedMij Afsprakenstelsel.

Tijdens een Proof of Concept (PoC) wordt gekeken naar de (technische) maakbaarheid, haalbaarheid, informatiestandaarden, gemeenschappelijke voorzieningen en beveiligingsaspecten. Met een standaard werkwijze per route van PGO-leverancier, DV(Z)A-leverancier en bronsysteem zijn er diverse technische beproevingen uitgevoerd in de afgelopen jaren met nieuwe gegevensdiensten en functionaliteiten.

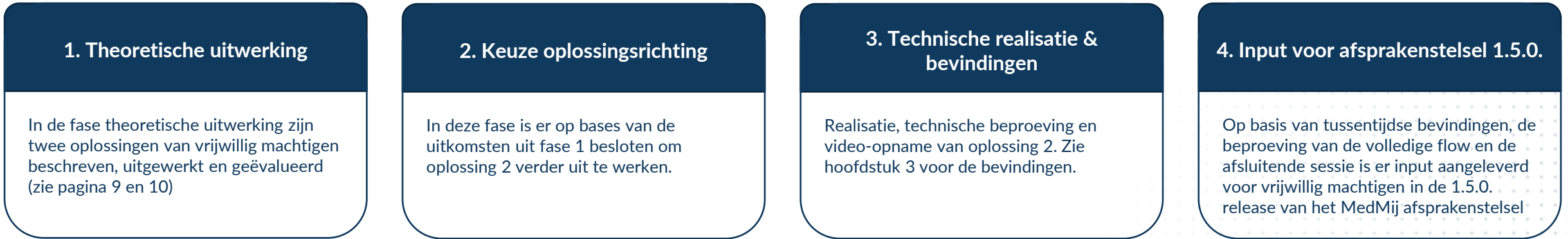
Hoofdstuk 2

Aanpak & resultaten

Proof of Concept – aanpak en deelnemers

De PoC kent een gefaseerde aanpak (zie figuur 3). In tabel 1 staan de deelnemende leveranciers.

Figuur 3. Fasering van PoC

Rol	Leverancier
PGO	Drimpy
DVZA	ChipSoft
Machtigingsvoorziening (DigiD via TVS)	DICTU

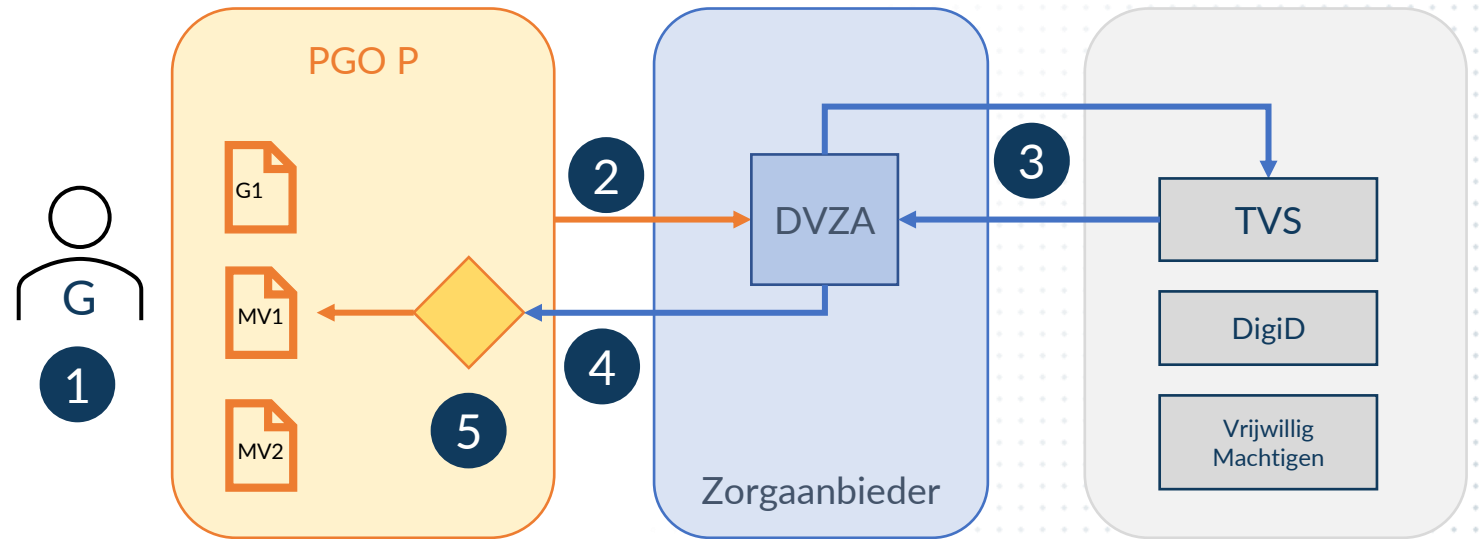
Tabel 1. Rollen en deelnemende leveranciers

⁹ *Klik [hier](#) voor meer informatie over TVS.

1. Theoretische uitwerking - oplossingsrichting 1: Vertegenwoordiger onderhoudt meerdere dossiers in eigen PGO

In oplossing 1 onderhoudt de vertegenwoordiger meerdere dossiers, waaronder die van de vertegenwoordigde. Bij de start van het verzamelen van gegevens geeft de vertegenwoordiger aan dat er gegevens namens de vertegenwoordigde worden verzameld. Tijdens het verzamelen wordt de vertegenwoordiger gevraagd om zich te authenticeren middels DigiD-inlog via zijn/haar eigen DigiD (via ToegangVerleningService (TVS)). Vervolgens wordt er gecontroleerd of de vertegenwoordiger daadwerkelijk is gemachtigd. Dit is versimpeld gevisualiseerd in figuur 4.

1. Vertegenwoordiger logt in zijn/haar PGO
2. Vertegenwoordiger start met het verzamelen van gegevens namens de vertegenwoordigde
3. DVZA ontvangt verzamelverzoek en verifieert via TVS de machtiging. Hierbij authenticiseert de vertegenwoordiger zich via zijn/haar eigen DigiD.
4. Na verificatie worden de gegevens verzameld in de PGO
5. Vertegenwoordiger dient ervoor te zorgen dat de gegevens in het juiste dossier belanden

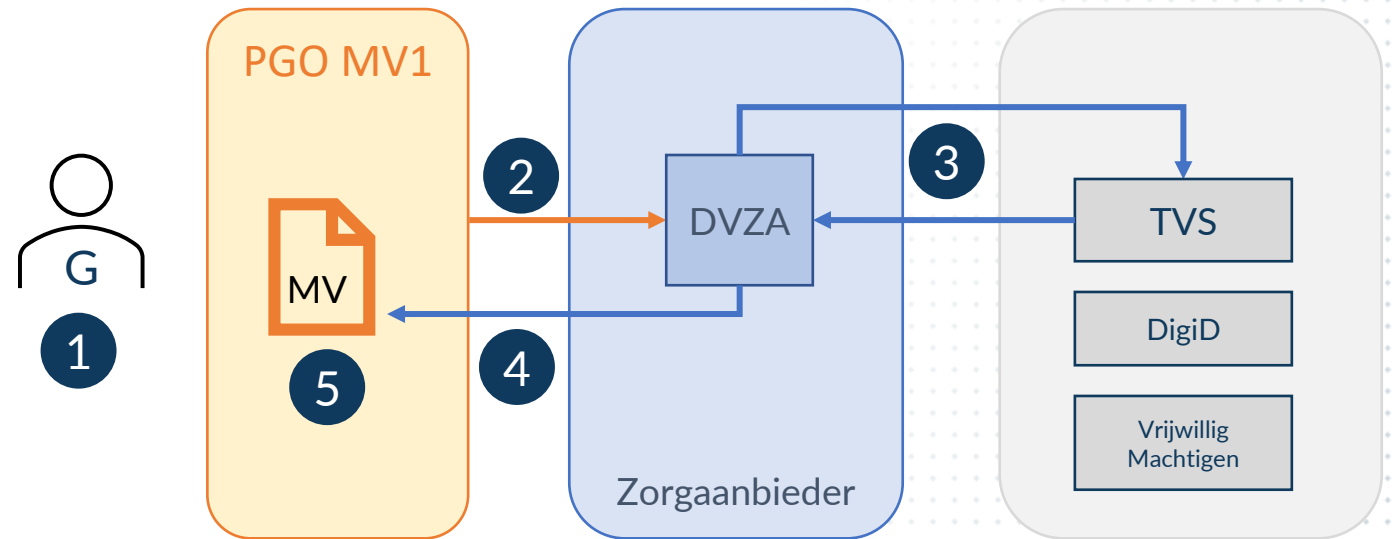
Figuur 4. Schematische weergave oplossingsrichting 1.

G = vertegenwoordiger (gemachtigde); MV = vertegenwoordigde (machtigingsverlener)

1. Theoretische uitwerking - oplossingsrichting 2: Vertegenwoordiger verzamelt gegevens in PGO van vertegenwoordigde

In oplossing 2 verzamelt de vertegenwoordiger namens de vertegenwoordigde gegevens direct in de PGO van de vertegenwoordigde. Er zijn voor PGO's meerdere mogelijkheden om dit te realiseren. In casu PoC is gebruik gemaakt van entiteiten waarbij de vertegenwoordigde de vertegenwoordiger kan benoemen als vriend, waardoor de vertegenwoordiger gegevens kan verzamelen namens de vertegenwoordigde. Oplossing 2 is versimpeld weergegeven in figuur 5.

1. Vertegenwoordiger krijg beperkt toegang tot de PGO van de vertegenwoordigde (bijvoorbeeld als gast)
2. Vertegenwoordiger start met het verzamelen van gegevens namens de vertegenwoordigde
3. DVZA ontvangt verzamelverzoek en verifieert via TVS de machtiging. Hierbij authenticiseert de vertegenwoordiger zich via zijn/haar eigen DigiD.
4. Na verificatie en authenticatie worden de gegevens verzameld in de PGO
5. Deze gegevens belanden automatisch in het juiste dossier

Figuur 5. Route oplossing 2;
G = vertegenwoordiger (gemachtigde); MV = vertegenwoordigde (machtigingsverlener)

2. Evaluatie oplossingsrichting

Evaluatiecriteria

Om te bepalen welke oplossingsrichting het beste past binnen MedMij en welke oplossing vervolgens technisch gerealiseerd en beproefd moet worden, zijn er evaluatiecriteria opgesteld. Beide oplossingen zijn aan de hand van de volgende criteria geëvalueerd:

- Architectuur & techniek (technische implementeerbaarheid)
- Toepasbaar op verschillende gegevensdiensten
- Functioneel (werking van de beproefde oplossing)
- Beveiliging
- Beheer(s)baarheid (het in operationele staat brengen / in toom houden)
- Performance en schaalbaarheid
- Kosten voor implementatie
- Gebruiksvriendelijkheid

Conclusie evaluatie oplossing 1: Vertegenwoordiger onderhoudt meerdere dossiers

Oplossing 1 heeft als voordeel dat de vertegenwoordiger makkelijk meerdere dossiers (van verschillende vertegenwoordigers) kan inzien. Echter heeft dit als nadeel dat gegevens verspreiden over meerdere PGO's doordat gegevens zowel verzameld worden in de PGO van vertegenwoordiger als in de PGO van de vertegenwoordigde. Daarnaast is het de verantwoordelijkheid van de vertegenwoordiger om de gegevens in de juiste dossiers te verzamelen. Hierdoor kunnen gegevens in het verkeerde dossier belanden. Verwijderen van gegevens zal door de PGO leverancier handmatig uitgevoerd moeten worden, omdat de vertegenwoordiger gegevens niet kan verwijderen.

Conclusie evaluatie oplossing 2: Vertegenwoordiger verzamelt gegevens in PGO van vertegenwoordigde

Oplossing 2 heeft als voordeel dat gegevens automatisch in het juiste dossier landen doordat de vertegenwoordiger gegevens in de PGO van de vertegenwoordigde verzamelt. PGO leveranciers hebben hierbij de vrijheid om te bepalen hoe dit kan worden gerealiseerd. In casu PoC is gekozen voor een gastaccount. Nadeel voor deze oplossing is dat de vertegenwoordiger moet zorgen dat er gebruik wordt gemaakt van het juiste account. Anders kan het zijn dat de gegevens van de vertegenwoordigde in de PGO van de vertegenwoordiger belanden.

2. Evaluatie oplossingsrichting

Conclusie

Zowel leveranciers als MedMij hebben de voorkeur voor oplossingsrichting 2. Deze is dus technisch gerealiseerd en beproefd in deze PoC. Argumenten hiervoor zijn:

- Kleinste kans op fouten
- Oplossing vergt de minste inspanning van dienstverleners en gebruikers
- Lijkt het meest aan te sluiten bij het bestaande PGO-landschap
- Deze oplossing is simpel en bouwt voort op de machtigingsvoorziening van DigiD met heldere aanpassingen en goede performance

De bevindingen en aanbevelingen zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.

3. Resultaten

- ✅ Succesvolle uitwerking en evaluatie verschillende oplossingsrichtingen voor vrijwillig machtigen
- ✅ Succesvolle beproeving vrijwillig machtigen binnen het MedMij Afsprakenstelsel
- ✅ Succesvolle realisatie en beproeving van voorkeursoplossingsrichting
- ✅ Nadere uitwerking, evaluatie en tussentijdse bevindingen hebben als input gediend voor de release van versie 1.5.0. van het MedMij Afsprakenstelsel
- ✅ Vastlegging eindtest (video)
- ✅ Eindrapportage met bevindingen en aanbevelingen

Hoofdstuk 3

Bevindingen & aanbevelingen

Categorisering bevindingen en aanbevelingen

In totaal zijn er ongeveer 45 **bevindingen** aangeleverd.
Deze eindrapportage bevat alleen de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen.

De bevindingen en aanbevelingen zijn besproken met MedMij.

De bevindingen zijn gebaseerd op het beproeven met een klein aantal leveranciers.
Alvorens daadwerkelijk aanpassingen geadviseerd worden, wordt er aanbevolen om te onderzoeken of de opgedane bevindingen breder gedeeld worden door andere partijen.

Noodzakelijk

Bevindingen en aanbevelingen die een ernstige belemmering vormen voor succesvolle implementatie in de praktijk.

Deze rapportage bevat **vijf** noodzakelijke bevindingen

Ter verbetering

Bevindingen en aanbevelingen die wezenlijk bijdragen aan de doorontwikkeling van het afsprakenstelsel en drempelverlagend werken voor de implementatie en landelijke uitrol.

Deze rapportage bevat **geen** bevinding ter verbetering

Ter overweging

Bevindingen en aanbevelingen die een bijdrage kunnen leveren aan doorontwikkeling van het afsprakenstelsel en succesvol opschalen.

Deze rapportage bevat **één** bevinding ter overweging

Bevindingen & Aanbevelingen – Noodzakelijk

	Bevinding	Eigenaar	Aanbeveling
1	<p>Afsprakenstelsel</p> <p>Als de nieuwe scope (onbehalfof) niet juist verwerkt kan worden dan is er geen sprake van vertegenwoordiging in de uitwisseling</p> <p>DVP bouwt de functionaliteit in om het mogelijk te maken voor gebruiken andere gebruikers te machtigen. Middels een veilige manier (2 factor authenticatie) krijgt de vertegenwoordiger toegang tot het MedMij dossier van de vertegenwoordigde. Bij het verzamelen van gegevens is het van belang dat de juiste nieuwe scope 'onbehalfof' wordt meegegeven.</p> <p>Hierbij is het tevens van belang dat de juiste aansturing wordt gefaciliteerd door de DVP.</p>	MedMij	Onderzoek de ondersteuning van de nieuwe scope 'onbehalfof' door leveranciers.
2	<p>Afsprakenstelsel</p> <p>Ondanks dat oplossingsrichting 2 voortbouwt op bestaande machtigingsvoorzieningen van DigiD, moet de DVP een extra functionaliteit inbouwen</p> <p>De functionaliteit bouwt voort op bestaande machtigingsvoorzieningen van DigiD, waarbij de DVP een extra functionaliteit moet inbouwen om de aansturing in keuze voor reguliere DigiD-inlog versus machtiging beschikbaar te stellen. Deze extra functionaliteit werkt alleen als de vertegenwoordiger geregistreerd staat bij het machtigingsregister (DigiD machtigen)</p>	MedMij	Leveranciers moeten PGO's toegankelijk maken voor meerdere gebruikers, inclusief autorisaties
3	<p>Afsprakenstelsel</p> <p>Om beheer(s)baarheid te blijven waarborgen, dient er nagedacht te worden over ontwikkelingen binnen het veld (zoals wettelijke vertegenwoordiging en ouderlijk gezag)</p> <p>Tijdens de PoC zijn er toekomstscenario's geschetst. Daarbij geven leveranciers aan dat er onderzocht moet worden hoe oplossingsrichting 2 zich verhoudt tot andere functionaliteiten, informatiestandaarden en afsprakenstelsels. Drie concrete punten zijn als aanbeveling meegegeven.</p>	MedMij	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek welk onderdeel van oplossingsrichting 2 in de toekomst optioneel of verplicht zou moeten zijn en wat daarvan de gevolgen zijn. Onderzoek hoe de oplossing kan werken als zorgaanbieders ook ouderlijk gezag / wettelijke vertegenwoordiging ondersteunen.

Bevindingen & Aanbevelingen – Noodzakelijk

	Bevinding	Eigenaar	Aanbeveling
4	<p>Afsprakenstelsel</p> <p>Een aantal scenario's die aan bod zijn gekomen tijdens de evaluatie dienen verder te worden uitgediept</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat te doen als vertegenwoordigde en/of vertegenwoordiger overlijden of ruzie krijgen? Waar ligt de verantwoordelijkheid voor het beheren van machtigingen? • Welke eisen stelt MedMij aan de machtiging? Wil je in het persoonsdomein ook machtigingen terug kunnen trekken? Waar en hoe wil je dit beheren?	MedMij	Bepaal de scope en de reikwijdte voor wie over welke functionaliteit gaat in het kader van machtigen
5	<p>Afsprakenstelsel</p> <p>Vrijwillig Machtigen vergroot de kans op vals negatieve fouten waarbij er door de vertegenwoordigde (onbedoeld) gegevens verzameld worden van een verkeerde gebruiker (waarvoor hij/zij ook is gemachtigd)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Of de informatie betrekking heeft op de juiste persoon, kan er worden getoetst op de match tussen het dossier (waar is ingelogd) en de zib Patiënt • Dit probleem rijkt verder dan Vrijwillig Machtigen	MedMij	Niet te beperken tot machtigen, maar door het hele AS een controle inbouwen of de patiënt zijn eigen informatie verzameld

Bevindingen & Aanbevelingen – Ter overweging

6

	Bevinding	Eigenaar	Aanbeveling
Afsprakenstelsel	<p>Oplossing 2 kan worden uitgebreid met zorgaanbieder vertegenwoordiging</p> <p>Zorggebruiker houdt middels oplossing 2 zelf regie. Dit kan worden uitgebreid met doelgroep vertegenwoordiging, waarbij de machtiging slechts voor specifieke zorgaanbieders beschikbaar stelt (bijvoorbeeld specifiek voor psychologen). Hiermee kan de patiënt aangeven welke zorggegevens hij/zij niet ter beschikking aan anderen wilt stellen. Het is op het moment niet mogelijk om toegang te verlenen op bepaalde informatie in het dossier.</p>	MedMij	Overweeg en onderzoek mogelijkheden voor zorgaanbieder vertegenwoordiging

Hoofdstuk 4

Bijlagen

Bijlage 4: Overzicht PoC's

